

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 45298

(13) C2

(51) 6 A63F9/18

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ НА ВИНАХІД

(54) СПОСІБ ПРОВЕДЕННЯ ТОРГУ

1

(21) 2002021293

(22) 15 02 2002

(24) 15 07 2002

(46) 15 07 2002, Бюл. № 7, 2002 р

(72) Яценко Антон Володимирович, Врублевський
Володимир Станіславович(73) ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "ЦЕНТР ТЕН-
ДЕРНИХ ПРОЦЕДУР ТА БІЗНЕС ПЛАНУВАННЯ"(56) Бернатович О.С. "Окремі аспекти організації
системи державних закупівель", Інформаційно-
аналітичний бюлетень "Вісник державних закупів-
ель", №12, 02 2000р

(57) 1 Спосіб організації та проведення торгу між замовником та виконавцями, що включає підготовку тендерної документації та здійснення конкурентного відбору виконавців щодо закупівлі товарів, виконання робіт та надання послуг, який відрізняється тим, що замовник надає інструкцію щодо підготовки тендерних пропозицій, перелік критеріїв, які висуваються тендерним комітетом з метою оцінки відповідності виконавців встановленим кваліфікаційним вимогам, інформацію про необхідність документального підтвердження відповідності виконавців встановленим кваліфікаційним вимогам щодо наявності відповідного дозволу або ліцензії на виконання певних робіт чи послуг, наявності коштів, обладнання та працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання і досвід, сплати податків і обов'язкових платежів, передбачених законодавством України, здійснення підприємницької діяльності відповідно до положень його статуту, відсутності підстав для відмови в торгах, виконання аналогічних договорів, інформацію про характер і необхідні технічні та якісні характеристики предмета закупівлі, у тому числі відповідну технічну специфікацію, плани, креслення, малюнки, які містять детальний опис товарів, робіт, послуг, що закуповуються, з викладенням об'єктивних технічних та якісних характеристик, вимоги щодо технічних характеристик функціонування предмета закупівлі у разі неможливості складення його опису або доцільності наведення таких показників, посилення на стандартні характеристики, вимоги, умовні позначення та термінологію товарів, робіт чи послуг, що закуповуються з використанням існуючих міжнародного чи національного стандартів, норм та правил, за винятком технічної специфікації, що містить посилення на

2

конкретні торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника, причому у разі необхідності наявності такого посилання - специфікацію з виразом "еквівалент", крім того, надає інформацію про кількість товару, місце, де мають бути виконані роботи чи надані послуги, додаткові послуги, які мають бути надані, строки поставки товарів, виконання робіт чи надання послуг, перелік, критеріїв та методику їх оцінки для визначення найкращої тендерної пропозиції, при цьому до переліку критеріїв вносить найнижчу ціну, строк поставки або виконання, якість, естетичні та функціональні характеристики, екологічну чистоту, після продажне обслуговування, умови розрахунків, можливість економічних переваг, що з'являються у зв'язку з реалізацією тендерної пропозиції, експлуатаційні витрати, пов'язані з використанням завершеного будівництвом об'єкта, передачу технології та підготовку управлінських, наукових і виробничих кадрів із включенням використання місцевих ресурсів, у тому числі засобів виробництва, робочої сили і матеріалів для виготовлення товарів, виконання робіт, послуг, що пропонуються виконавцем, зазначає основні умови, які обов'язково будуть включені до договору про закупівлю чи проекту договору про закупівлю, надає опис окремих частини або частин предмета закупівлі, щодо яких можуть бути подані тендерні пропозиції у разі, якщо виконавцям дозволяється подати тендерні пропозиції тільки стосовно частини товарів, робіт чи послуг, що закуповуються, надає спосіб оцінки і порівняння альтернативних тендерних пропозицій, методику розрахунку ціни тендерної пропозиції із зазначенням того, чи повинна вона включати інші елементи, крім вартості самих товарів, робіт чи послуг, зокрема, витрати на транспортування, страхування, навантаження, розвантаження, сплату митних тарифів, податків, надає інформацію про валюту чи валюти розрахунку і зазначення ціни тендерної пропозиції, зазначає мову чи мови складення тендерної пропозиції, обумовлює вимоги щодо надання тендерного забезпечення та забезпечення виконання договору про закупівлю, умови повернення чи неповернення тендерного забезпечення, зазначає спосіб, місце та кінцевий строк подання тендерних пропозицій, викладає процедуру надання роз'яснень щодо тендерної

(13) C2

(11) 45298

(19) UA

документації, а також повідомляє про намір проведення збору виконавців, зазначає строк, протягом якого тендерні пропозиції вважаються дійсними, зазначає місце, дату та час розкриття тендерних пропозицій, прізвище, посаду та адресу однієї чи кількох посадових осіб або інших працівників замовника, уповноважених здійснювати зв'язок із виконавцями, та надає інформацію про додаткові умови, необхідні для акцепту тендерної пропозиції.

2 Спосіб за п. 1, який відрізняється тим, що тендерну пропозицію виконавці надають у вигляді комерційної та технічної частин, причому до комерційної частини включають цінову інформацію та відповіді на питання тендерної документації, а також матеріали, які повинні бути оформлені та

подані згідно з тендерною інформацією, а до технічної частини - повну інформацію про якісні та інші характеристики товару та документальне підтвердження, складене відповідно вимогам тендерної документації, при цьому комерційну та технічну частини тендерної пропозиції подають в двох окремих конвертах.

3 Спосіб за п. 1, який відрізняється тим, що оцінку найкращої тендерної пропозиції замовник проводить згідно методики, при якій кількість балів кожної тендерної пропозиції визначають як суму балів по кожному з критеріїв, що входять до складу тендерної пропозиції, після чого всі пропозиції, оцінені згідно з критеріями оцінки, шикують по мірі зростання значень сумарного показника і визначають переможця.

Винахід може бути застосованим при проведенні торгів (тендерів) щодо закупівлі товарів, виконання робіт та надання послуг.

В умовах ринкової трансформації економіки України, пошуку оптимальних шляхів її інтернаціоналізації вкрай актуальним є формування і функціонування взаємовідносин між суб'єктами господарської діяльності у пріоритетних для держави секторах національної економіки. Регульований розвиток цієї діяльності здатен позитивно вплинути на формування зрілого ринкового середовища.

За умов конкуренції між продавцями і покупцями в умовах монополізації внутрішньої і зовнішньої торгівлі особливо актуальним є інститут біржових та тендерних технологій.

Проведення біржових торгів направлене на збалансованість попиту і пропозиції, при якому відбувається виділення із загальної товарної маси дійсно конкурентноспроможної продукції. Біржові технології складаються з трьох операцій: підготовка біржових торгів, проведення біржових торгів і реєстрація та оформлення угод на біржі. Ці операції передбачають підбір клієнтів, вивчення економіки їх діяльності, оцінку потенційних можливостей збуту і потреб у сировині або інших матеріально-технічних ресурсах, вивчення платоспроможності потенційних клієнтів та ін. ("Біржові технології ринку", К, вид. "Норта-Принт", 1997, с. 72 - 85, 296).

Біржі (або брокерські фірми) надають виробникам інформаційні послуги при пошуку партнерів, розповсюджують інформацію про пропозиції на торги (оголошення, рекламу, повідомлення із зазначенням цін товару, кількості і т.д.), але сама біржа ніяких угод з купівлі - продажу не укладає, а лише створює умови для проведення торгівлі. Інформація часто використовується недостатньо, а інколи зовсім не доходить до підприємств - потенційних учасників торгівлі, що обмежує можливість відбору пропозицій з мінімальними цінами на товари. Крім цього, функціонування бірж є чисто посередницьким в ланцюзі виробник (продавець) - посередник - кінцевий покупець, і не направлене на організацію торгів у сфері державних закупівель товарів, робіт чи послуг.

За прототип винаходу прийнятий спосіб орга-

нізації та проведення торгів, що включає підготовку тендерної документації та здійснення конкурсного відбору постачальників щодо закупівлі товарів, виконання робіт та надання послуг ("Окремі аспекти організації системи державних закупівель", Бернатович О.С., опубл. в Інформаційно-аналітичному бюлетені "Вісник державних закупівель", № 12, 02.2000 р.).

Послідовність та особливості проведення такого торгу (тендерні процедури) закладені в законодавчому акті, згаданому в цій статті, зокрема, Постанові КМ України № 694/97. Недоліком його є недосконалий підхід до вибору виконавців державних контрактів, який перш за все виявляється в обмеженому об'ємі представленої на конкурс інформації, викладеної в тендерній документації, що призводить до появи неповних та необ'єктивних інформативних даних при проведенні конкурсу, а також до неповноти розкриття інформації щодо потенційних можливостей його учасників. Кваліфікаційні вимоги є недостатніми для виявлення найбільш конкурентноспроможної тендерної пропозиції. Недоліком тендерних процедур є також недостатність інформації про предмет закупівлі, що ускладнює визначення оптимальної відповідності між попитом та пропозицією. До недоліків слід також віднести і недосконалість критеріїв та методики визначення найкращої тендерної пропозиції при порівнянні альтернативних пропозицій. Перелічені фактори в ряді випадків цілком нівелюють тендерні принципи та формують негативний імідж держави у випадку проведення міжнародних тендерів.

В основу винаходу поставлена задача створення найсприятливіших умов для реалізації способу організації та проведення торгів шляхом удосконалення правових норм та організації процедури закупівель, що підвищує об'єктивність інформативних даних та повноту розкриття тендерної документації, розширює кваліфікаційні вимоги щодо виконавців і повноту інформації про предмет закупівлі, а також обумовлює критерії виявлення найбільш конкурентноспроможної тендерної пропозиції.

Поставлена задача досягається за рахунок того, що в способі організації та проведення торгів

між замовником та виконавцями, що включає підготовку тендерної документації та здійснення конкурентного відбору виконавців щодо закупівлі товарів, виконання робіт та надання послуг, згідно винаходу, замовник надає інструкцію щодо підготовки тендерних пропозицій, перелік критеріїв, які висуваються тендерним комітетом з метою оцінки відповідності виконавців встановленим кваліфікаційним вимогам, інформацію про необхідність документального підтвердження відповідності виконавців встановленим кваліфікаційним вимогам щодо наявності відповідного дозволу або ліцензії на виконання певних робіт чи послуг, наявності коштів, обладнання та працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання і досвід, сплати податків і обов'язкових платежів, передбачених законодавством України, здійснення підприємницької діяльності відповідно до положень його статуту, відсутності підстав для відмови в торгах, виконання аналогічних договорів, інформацію про характер і необхідні технічні та якісні характеристики предмета закупівлі, у тому числі відповідну технічну специфікацію, плани, креслення, малюнки, які містять детальний опис товарів, робіт, послуг, що закуповуються, з викладенням об'єктивних технічних та якісних характеристик, вимоги щодо технічних характеристик функціонування предмета закупівлі у разі неможливості складення його опису або доцільності наведення таких показників, посилання на стандартні характеристики, вимоги, умовні позначення та термінологію товарів, робіт чи послуг, що закуповуються з використанням існуючих міжнародного чи національного стандартів, норм та правил, за винятком технічної специфікації, що містить посилання на конкретні торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника, причому у разі необхідності наявності такого посилання - специфікацію з виразом "еквівалент", крім того, надає інформацію про кількість товару, місце, де мають бути виконані роботи чи надані послуги, додаткові послуги, які мають бути надані, строки поставки товарів, виконання робіт чи надання послуг, перелік критеріїв та методику їх оцінки для визначення найкращої тендерної пропозиції, при цьому до переліку критеріїв вносить найнижчу ціну, строк поставки або виконання, якість, естетичні та функціональні характеристики, екологічну чистоту, післяпродажне обслуговування, умови розрахунків, можливість економічних переваг, що з'являються у зв'язку з реалізацією тендерної пропозиції, експлуатаційні витрати, пов'язані з використанням завершеного будівництвом об'єкта, передачу технології та підготовку управлінських, наукових і виробничих кадрів із включенням використання місцевих ресурсів, у тому числі засобів виробництва, робочої сили і матеріалів для виготовлення товарів, виконання і робіт, послуг, що пропонуються виконавцем, зазначає основні умови, які обов'язково будуть включені до договору про закупівлю чи проекту договору про закупівлю, надає опис окремої частини або частин предмета закупівлі, щодо яких можуть бути подані тендерні пропозиції у разі, якщо виконавцям дозволяється подати тендерні пропозиції тільки стосовно частини товарів, робіт чи послуг, що

закуповуються, надає спосіб оцінки і порівняння альтернативних тендерних пропозицій, методику розрахунку ціни тендерної пропозиції із зазначенням того, чи повинна вона включати інші елементи, крім вартості самих товарів, робіт чи послуг, зокрема, витрати на транспортування, страхування, навантаження, розвантаження, сплату митних тарифів, податків, надає інформацію про валюту чи валюти розрахунку і зазначення ціни тендерної пропозиції, зазначає мову чи мови складення тендерної пропозиції, обумовлює вимоги щодо надання тендерного забезпечення та забезпечення виконання договору про закупівлю, умови повернення чи неповернення тендерного забезпечення, зазначає спосіб, місце та кінцевий строк подання тендерних пропозицій, викладає процедуру надання роз'яснень щодо тендерної документації, а також повідомляє про намір проведення збору виконавців, зазначає строк, протягом якого тендерні пропозиції вважаються дійсними, зазначає місце, дату та час розкриття тендерних пропозицій, прізвище, посаду та адресу однієї чи кількох посадових осіб або інших працівників замовника, уповноважених здійснювати зв'язок із виконавцями, та надає інформацію про додаткові умови, необхідні для акцепту тендерної пропозиції

Крім того, тендерну пропозицію виконавці надають у вигляді комерційної та технічної частин, причому до комерційної частини включають цінову інформацію та відповіді на питання тендерної документації, а також матеріали, які повинні бути оформлені та подані згідно з тендерною інформацією, а до технічної частини - повну інформацію про якісні та інші характеристики товару та документальне підтвердження, складене відповідно вимогам тендерної документації, при цьому комерційну та технічну частини тендерної пропозиції подають в двох окремих конвертах

В запропонованому способі оцінку найкращої тендерної пропозиції замовник проводить згідно методики, при якій кількість балів кожної тендерної пропозиції визначають як суму балів по кожному з критеріїв, що входять до складу тендерної пропозиції, після чого всі пропозиції, оцінені згідно з критеріями оцінки, шикують по мірі зростання значень сумарного показника і визначають переможця

Винахід у порівнянні з відомостями, описаними згідно відомого технічного рівня, відрізняється повнотою інформації, представленої до розгляду з боку виконавців, за рахунок закладених до неї розширених та докладних даних щодо представлених на тендер товарів, робіт чи послуг, які узгоджені з умовами та вимогами тендерної документації

Кваліфікаційні вимоги охоплюють максимально розширені відомості про підприємство (організацію), що виявило намір брати участь у торгах, його діяльність, фінансове становище, платоспроможність, технічні можливості, продукцію та ін. При цьому кожний документ, який відтворює діяльність виконавців, є завіреним та достовірним

Запропонована методика проведення торгу обумовлює надання докладних технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, до яких входять технічна специфікація, плани, креслення, малюнки тощо, а також надає перелік суто специ-

фічних характеристик для випадків, коли його неможливо охарактеризувати загальноприйнятими показниками. Така інформація надає можливість одержати найповніше уявлення про представлений на тендер предмет закупівлі і створити найсприятливіші умови для збалансування попиту і пропозиції.

Спосіб, що заявляється, передбачає необхідність представлення критеріїв, найбільш доцільних для вибору оптимальної тендерної пропозиції та методики їх оцінки.

Так, надання інформації про основні критерії, до переліку яких належать найнижча ціна, строк поставки (виконання), якість, естетичні та функціональні характеристики, екологічна чистота, післяпродажне обслуговування, умови розрахунків, можливість економічних переваг при реалізації тендерної пропозиції та багато інших, надає змогу замовникові виявити саме того виконавця (постачальника), фінансові відносини з яким створять сприятливі умови для раціонального використання коштів та придбання якісного предмету закупівлі.

Закладений у винаході спосіб розрахунку ціни тендерної пропозиції передбачає включення широкого спектру зазначених в цій ціні складових, як-то витрат на транспортування, навантаження, розвантаження, сплату митних тарифів, податків тощо. Все це суттєво удосконалює відбір найбільш конкурентоспроможного предмету закупівлі, підвищує ефективність розміщення державних замовлень, сприяє зниженню закупівельних цін і підвищенню якості товарів, робіт та послуг у конкурентній боротьбі за державні контракти.

Здійснення винаходу на прикладі оцінки тендерної пропозиції за критерієм ціна.

Кількість балів за критерієм ціна визначають згідно методики

а) Тендерній пропозиції, ціна якої найменша, присвоюють максимально можливу кількість балів, а кількість балів для решти тендерних пропозицій визначають за формулою

$$B_{\text{обчисл}} = C_{\text{мін}} / C_{\text{обчисл}} \cdot B_{\text{макс}}, \text{ де}$$

$B_{\text{обчисл}}$ - обчислювальна кількість балів,

$C_{\text{мін}}$ - найнижча ціна,

$C_{\text{обчисл}}$ - ціна тендерної пропозиції, кількість балів якої обчислюється,

$B_{\text{макс}}$ - максимально можлива кількість балів за критерієм ціна.

б) Найбільш вигідній ціні присвоюють максимальну кількість балів, найвищій ціні - мінімальну. Виходячи з різниці між мінімальною та максимальною цінами і мінімальною та максимальною кількістю балів визначають вагу одиниці ціни (гривні, марки тощо) у балах за формулою

$$B_{\text{ц}} = (B_{\text{макс}} - B_{\text{мін}}) / (C_{\text{макс}} - C_{\text{мін}}), \text{ де}$$

$B_{\text{ц}}$ - вага одиниці ціни, визначена у балах,

$B_{\text{макс}}$ - максимально можлива кількість балів за критерієм ціна,

$B_{\text{мін}}$ - мінімально встановлена кількість балів за критерієм ціна,

$C_{\text{макс}}$ - найвища ціна,

$C_{\text{мін}}$ - найнижча ціна.

Розрахунок кількості балів за критерієм ціна

для решти тендерних пропозицій проводять за формулою

$$B_{\text{обчисл}} = B_{\text{макс}} - B_{\text{ц}} \cdot C_{\text{обчисл}}$$

$B_{\text{обчисл}}$ - обчислювана кількість балів,

$B_{\text{макс}}$ - максимально можлива кількість балів за критерієм ціна,

$B_{\text{ц}}$ - вага одиниці ціни,

$C_{\text{обчисл}}$ - ціна тендерної пропозиції, кількість балів для якої обчислюється.

Кількість балів за іншими критеріями визначають одним з наступних способів

а) За результатами голосування членів тендерного комітету методом експертних оцінок. При цьому оцінка проводиться з використанням абсолютних (бали) та/або відносних (ранги) величин.

б) Попередньо встановлюються коефіцієнти відхилення значення і-го критерію від найкращого. Тоді кількість балів за кожним критерієм для кожної з пропозицій визначається за формулою

$$B_i = B_{\text{макс } i} \cdot K_i, \text{ де}$$

B_i - кількість балів за і-м критерієм,

$B_{\text{макс } i}$ - максимально можлива кількість балів за і-м критерієм,

K_i - коефіцієнт відхилення значення і-го критерію від найкращого.

в) Кожному з можливих значень і-го критерію попередньо присвоюється певна кількість балів. Ця методика може бути використана у випадках, коли передбачити всі вірогідні значення і-го критерію є можливим, тоді результати оцінки кожної з тендерних пропозицій можна представити у вигляді анкети.

Підсумковий бал для кожної тендерної пропозиції визначають шляхом додавання балів за усіма критеріями. При цьому можливо попередньо встановити коефіцієнт вагомості для кожного з критеріїв, тоді підсумок визначають з урахуванням цих коефіцієнтів

$$B_{\text{підсумк}} = \sum B_i \cdot K_i, \text{ де}$$

$B_{\text{підсумк}}$ - підсумок балів тендерної пропозиції,

B_i - кількість балів за і-м критерієм,

K_i - коефіцієнт вагомості і-го критерію.

Можливе використання стопроцентної спрощеної методики оцінки тендерних пропозицій, що описується формулою

$$B_{\text{підсумк}} = C_{\text{макс}} / C_{\text{обчисл}} + \sum B_i, \text{ де}$$

$B_{\text{підсумк}}$ - підсумок балів тендерної пропозиції,

$C_{\text{макс}}$ - найвища з запропонованих цін,

$C_{\text{обчисл}}$ - ціна тендерної пропозиції, кількість балів для якої обчислюється,

$\sum B_i$ - сумарна кількість балів за рештою критеріїв.

Всі пропозиції, оцінені згідно з критеріями оцінки, шукують по мірі зростання значень сумарного показника. У випадку однакового значення показника переможець визначається шляхом голосування членів Тендерного комітету простою більшістю голосів за участю в голосуванні не менше двох третин членів комітету. Якщо результати голосування розділилися порівну, вирішальний голос має голова Тендерного комітету. Переможець визначається рішенням Тендерного комітету.

ДП «Український інститут промислової власності» (Укрпатент)
вул. Сим'ї Хохлових, 15, м. Київ, 04119, Україна
(044) 456 – 20 – 90

ТОВ «Міжнародний науковий комітет»
вул. Артема, 77, м. Київ, 04050, Україна
(044) 216 – 32 – 71